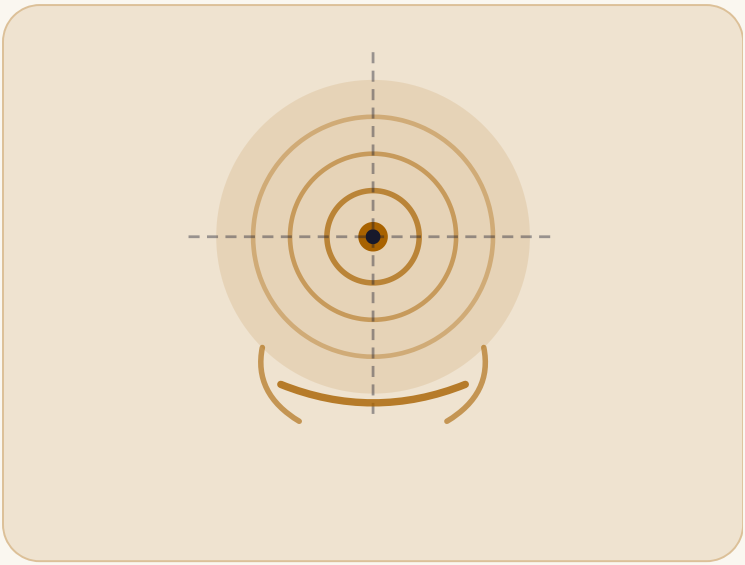

हंगेरी

डाव्या हाताने सुवर्णपदक जिंकणारा नेमबाज

1938 मध्ये ग्रेनेडच्या स्फोटात त्यांचा नेम साधणारा हात निकामी झाला. हार मानण्याऐवजी त्यांनी डाव्या हाताने नेमबाजी शिकून दोन ऑलिम्पिक सुवर्णपदके जिंकली.

कुठे बुडापेस्ट

कोण कॅरोली ताकाक्स, सैन्यातील नेमबाज ज्यांना आपल्या दुसऱ्या हाताने नव्याने सुरुवात करावी लागली

केव्हा 1938 ते 1952

4 मिनिटांचे वाचन

गोष्ट

1938 मध्ये कॅरोली ताकाक्स 28 वर्षांचे होते. ते हंगेरीच्या सैन्यात सार्जंट होते. ते जगातील अव्वल पिस्तूल नेमबाजांपैकी एक म्हणून ओळखले जात होते. जेव्हा ते गोळी झाडत, तेव्हा नेम जवळपास नेहमीच लक्ष्याच्या अगदी मधोमध लागत असे.

हंगेरीतील लोक त्यांचे नाव ओळखून होते. त्यांनी 1940 च्या ऑलिम्पिक स्पर्धेत सुवर्णपदक जिंकावे अशी सर्वांची अपेक्षा होती. पूर्वी सैन्याच्या नियमांनुसार केवळ अधिकाऱ्यांनाच राष्ट्रीय संघात खेळण्याची परवानगी होती. ताकाक्स फक्त एक सार्जंट होते. पण 1938 पर्यंत हा नियम बदलला. मार्ग मोकळा झाला होता. ते जगाला आपले कौशल्य दाखवण्यासाठी सज्ज झाले.

सर्व काही उद्ध्वस्त झालेला तो दिवस

त्यानंतर 1938 चा पानगळ ऋतू आला. ताकाक्स आपल्या लष्करी तुकडीसह सरावाच्या मैदानावर होते. त्यांच्या हातात एक जिवंत ग्रेनेड देण्यात आला. अचानक एक भीषण दुर्घटना घडली. ग्रेनेडमध्ये बिघाड होता. त्याचा थेट त्यांच्या उजव्या हातातच स्फोट झाला.

स्फोटाने त्यांच्या हाताच्या चिंध्या केल्या. सैनिकांनी त्यांना तातडीने बुडापेस्टमधील रुग्णालयात नेले. डॉक्टरांनी त्यांना वाचवण्यासाठी अनेक तास शर्थ केली. त्यांनी त्यांचे प्राण वाचवले, पण त्यांचा उजवा हात पूर्णपणे निकामी झाला. ज्या हाताने ते बंदूक पकडत आणि सही करत, तो हात कायमचा हिरावला गेला होता.

ताकाक्स यांनी एक महिना रुग्णालयाच्या खाटेवर काढला. मित्रमंडळी त्यांची भेट घेण्यासाठी आले. त्यांनी अशा एका तरुणाला पाहिले ज्याचे स्वप्न एका क्षणात उद्ध्वस्त झाले होते. हार मानणे अगदी सोपे होते. आपल्यासोबतच असे का घडले, याचा विचार करत ते आयुष्य घालवू शकले असते.

परंतु ताकाक्स यांनी एक निश्चय केला. जे गेले त्यावर ते रडले नाहीत. जे शिल्लक होते त्याकडे त्यांनी पाहिले. त्यांचे डोळे शाबूत होते. त्यांचे मन खंबीर होते. आणि त्यांचा डावा हात अजूनही त्यांच्याकडे होता.

शांतपणे सराव

रुग्णालयातून बाहेर पडताच ताकाक्स पुन्हा कामाला लागले. आपण काय करत आहोत हे त्यांनी कोणालाही सांगितले नाही. त्यांना कोणाचीही दया नको होती. त्यांना फक्त पुन्हा नेम साधायचा होता.

त्यांचा डावा हात अशक्त होता. सुरुवातीला त्यांना पेन धरणेही कठीण जात होते. जड पिस्तूल हातात थरथरत असे. वजनाने त्यांचा डावा हात लटलटायचा. प्रत्येक गोळीच्या धक्क्याने त्यांच्या मनगटात तीव्र कळ यायची.

दिवसेंदिवस ते कोणालाही न सांगता नेमबाजीच्या मैदानात जात राहिले. त्यांनी हळूहळू श्वास घेणे आणि खांदा स्थिर ठेवणे शिकून घेतले. दररोज ते शेकडो फैरींचा सराव करत असत.

लहान मूल चालायला शिकते तसे त्यांना सर्व काही शून्यातून शिकावे लागले. हळूहळू त्यांचा डावा हात बळकट झाला. हाताची थरथर थांबली. त्यांची पकड घट्ट झाली. त्यांचे नेम पुन्हा एकदा लक्ष्याच्या मध्याजवळ लागू लागले.

1939 च्या वसंत ऋतूत बुडापेस्टमध्ये हंगेरीची राष्ट्रीय पिस्तूल अजिंक्यपद स्पर्धा आयोजित करण्यात आली. सर्वांना चकित करत ताकाक्स सभागृहात दाखल झाले.

त्यांचे जुने प्रतिस्पर्धी धावत त्यांच्याकडे आले. त्यांनी हळुवारपणे त्यांचा डावा हात हातात घेतला. स्पर्धा पाहण्यासाठी आल्याबद्दल त्यांनी त्यांच्या धैर्याचे कौतुक केले. आपल्या मित्रांना प्रोत्साहन देण्यासाठी ते केवळ प्रेक्षक म्हणून आले असावेत, असा त्यांचा समज होता.

ताकाक्स हसले आणि त्यांनी मान हलवली. ते शांतपणे म्हणाले, “मी येथे पाहायला आलेलो नाही. मी स्पर्धा करायला आलो आहे.”

इतर नेमबाज थक्क झाले. ताकाक्स नेमबाजीच्या रेषेवर उभे राहिले. त्यांनी डाव्या हाताने पिस्तूल बाहेर काढली. जेव्हा लक्ष्ये फिरली, तेव्हा त्यांनी प्रचंड वेगाने आणि अचूकतेने गोळ्या झाडल्या.

दिवस संपता संपता ताकाक्स यांनी राष्ट्रीय अजिंक्यपद पटकावले होते. ते पुन्हा एकदा हंगेरीतील सर्वोत्तम नेमबाज ठरले. त्याच उन्हाळ्यात त्यांनी स्वित्झर्लंडमधील जागतिक अजिंक्यपद स्पर्धेत हंगेरीच्या संघाला सुवर्णपदक मिळवून दिले.

युद्धाच्या काळात प्रदीर्घ प्रतीक्षा

ताकाक्स पुन्हा एकदा अव्वल स्थानावर पोहोचले. त्यांचे लक्ष 1940 च्या ऑलिम्पिक स्पर्धेवर केंद्रित होते. जगातील सर्वोत्तम नेमबाजांशी मुकाबला करण्यासाठी ते तयार होते.

तेवढ्यात जगावर मोठे संकट कोसळले. युरोपमध्ये दुसरे महायुद्ध भडकले. 1940 ची ऑलिम्पिक स्पर्धा रद्द करण्यात आली. चार वर्षांनंतर 1944 ची ऑलिम्पिक स्पर्धाही रद्द झाली.

ताकाक्स यांना तब्बल दहा वर्षे वाट पाहावी लागली. हंगेरीभर युद्धाचा भडका उडाला. शहरे उद्ध्वस्त झाली आणि दैनंदिन जीवन विस्कळीत झाले. त्या कठीण वर्षांत अनेक खेळाडूंनी धीर सोडला असता. त्यांच्या तरुण वयातील सर्वोत्तम वर्षे निसटून जात होती.

जिथे गोळ्या आणि जागा मिळेल तिथे ताकाक्स सराव करत राहिले. जेव्हा युद्ध संपले आणि 1948 मध्ये ऑलिम्पिक स्पर्धा परत आली, तेव्हा ताकाक्स 38 वर्षांचे झाले होते. अनेकांना वाटले की ते जिंकण्यासाठी खूप वयस्कर झाले आहेत.

> स्पर्धेपूर्वी ते म्हणाले, “मी येथे शिकण्यासाठी आलो आहे.” जेव्हा ते जिंकले, तेव्हा त्यांच्या प्रतिस्पर्ध्याने म्हटले: “तुम्ही पुरेसे शिकला आहात.”
>
> कॅरोली ताकाक्स आणि कार्लोस साएंझ व्हॅलिएंटे, 1948 ऑलिम्पिक

1948 च्या उन्हाळ्यात ताकाक्स ऑलिम्पिक स्पर्धेसाठी लंडनला गेले. त्यांनी 25-मीटर रॅपिड-फायर पिस्तूल प्रकारात भाग घेतला.

स्पर्धा सुरू होण्यापूर्वी अर्जेंटिनाचे जगज्जेते कार्लोस साएंझ व्हॅलिएंटे त्यांच्याजवळ आले. त्यांनी ताकाक्स यांना लंडनला कशासाठी आला आहात, असे विचारले.

ताकाक्स यांनी अतिशय नम्र उत्तर दिले. ते म्हणाले, “मी येथे शिकण्यासाठी आलो आहे.”

ती चुरशीची लढत होती. फिरणाऱ्या पाच लक्ष्यांवर मारा करण्यासाठी अवघे काही सेकंद मिळत असत. ताकाक्स शांत उभे राहिले. त्यांनी डावा हात वर केला. पाच गोळ्यांचे सलग आवाज घुमले.

जेव्हा गुणांची मोजणी झाली, तेव्हा ताकाक्स यांनी सुवर्णपदक जिंकले होते. त्यांनी 580 गुण मिळवून जागतिक विक्रम दहा गुणांनी मोडीत काढला.

पदक वितरण समारंभात साएंझ व्हॅलिएंटे रौप्यपदक स्वीकारण्यासाठी पुढे आले. त्यांनी ताकाक्स यांच्याकडे पाहून हसत म्हटले, “तुम्ही पुरेसे शिकला आहात.”

1938	10	2
हात हिरावून नेणारा तो स्फोट	युद्धाच्या काळात प्रतीक्षेची वर्षे	जिंकलेली ऑलिम्पिक सुवर्णपदके

चार वर्षांनंतर 1952 मध्ये फिनलंडमधील हेलसिंकी येथे ऑलिम्पिक स्पर्धा पार पडली. ताकाक्स आता 42 वर्षांचे होते. ते पुन्हा जिंकू शकतील याबद्दल अनेकांना शंका होती.

त्यांनी पुन्हा एकदा सर्वांना खोटे ठरवले. ताकाक्स यांनी दुसऱ्यांदा सुवर्णपदक जिंकले. या क्रीडाप्रकारात सलग दोन सुवर्णपदके जिंकणारे ते इतिहासातील पहिले नेमबाज ठरले.

विजेत्यांच्या व्यासपीठावर त्यांच्या लगत रौप्यपदक जिंकणारे सिलार्ड कुन होते. कुन हे हंगेरीचे तरुण नेमबाज होते ज्यांना ताकाक्स अनेक वर्षे प्रशिक्षण देत होते.

ताकाक्स यांनी 1956 मध्ये ऑस्ट्रेलियातील मेलबर्न येथे झालेल्या तिसऱ्या ऑलिम्पिक स्पर्धेतही भाग घेतला. वयाच्या 46 व्या वर्षी ते आठव्या स्थानावर राहिले. पुढे ते हंगेरीमध्ये तरुण नेमबाजांचे पूर्णवेळ प्रशिक्षक बनले.

ते 1976 मध्ये वयाच्या 65 व्या वर्षी निधन होईपर्यंत बुडापेस्टमध्ये राहिले. त्यांनी जगाला एक साधे सत्य शिकवले. जेव्हा आयुष्य तुमचा सर्वात चांगला हात हिरावून घेते, तेव्हा जिंकण्यासाठी दुसऱ्या हाताला सराव द्या.

केव्हा काय घडलं

- **1938** ग्रेनेडच्या स्फोटात त्यांचा उजवा हात नष्ट होतो.
- **1939** ते डाव्या हाताने हंगेरीची राष्ट्रीय अजिंक्यपद स्पर्धा जिंकतात.
- **1948** ते लंडनमध्ये पहिले ऑलिम्पिक सुवर्णपदक जिंकतात.
- **1952** ते हेलसिंकीमध्ये जेतेपद राखतात आणि सुवर्ण जिंकतात.
- **1956** ते मेलबर्नमधील त्यांच्या तिसऱ्या ऑलिम्पिक स्पर्धेत भाग घेतात.
- **1976** वयाच्या 65 व्या वर्षी बुडापेस्टमध्ये त्यांचे निधन होते.

प्रकरण दुसरे

ही गोष्ट खास का आहे

मुख्य साधन गमावल्यावर बहुतांश खेळाडू हार मानतात. ताकाक्स यांनी कारकिर्दीच्या शिखरावर नेम साधणारा हात गमावला. जे गेले त्यावर ते रडले नाहीत. जे अजूनही शिल्लक होते ते त्यांनी पाहिले आणि पुन्हा कामाला लागले.

> **आमचं मत**
> जे गमावले त्यावर त्यांनी वेळ वाया घालवला नाही. जे शिल्लक होते, त्यालाच त्यांनी आपली सर्वात मोठी ताकद बनवले.

प्रकरण तिसरे

आपण काय शिकू शकतो

1 जे शिल्लक आहे त्यावर काम करा

ताकाक्स यांनी गमावलेल्या हातावर लक्ष केंद्रित केले नाही. जो हात चालू होता त्यावर लक्ष दिले.

हे करून पाहा: या आठवड्यात जेव्हा एखादी योजना चुकेल, तेव्हा अजूनही हाताशी असलेली तीन साधने लिहून काढा आणि वापरा.

2 शांतपणे सराव करा

त्यांनी परत येत असल्याचे जाहीर केले नाही. पूर्ण तयार होईपर्यंत त्यांनी एकट्याने सराव केला.

हे करून पाहा: कोणालाही न सांगता तीस दिवस एका नवीन कौशल्यावर स्वतंत्रपणे काम करा.

3 दीर्घ विलंबातही धीर धरा

ऑलिम्पिकपर्यंत पोहोचण्यासाठी त्यांना महायुद्धाच्या काळात पूर्ण दहा वर्षे वाट पाहावी लागली.

हे करून पाहा: रखडलेले एक ध्येय निवडा आणि आज त्यावर एक लहान पाऊल टाका.

4 आपली कला पुढे द्या

विजयानंतर त्यांनी तरुण नेमबाजांना घडवले, आणि त्यांच्याच विद्यार्थ्याने रौप्यपदक जिंकले.

हे करून पाहा: या आठवड्यात एखाद्या तरुण सहकाऱ्याला किंवा टीममधील सदस्याला उपयुक्त सल्ला द्या.

मनात ठेवण्यासारखा एक विचार

जेव्हा तुमचा सर्वात चांगला हात राहत नाही, तेव्हा दुसऱ्या हाताला तयार करा.

स्रोत (इंग्रजीत)

International Olympic Committee
Károly Takács - Athlete Profile

Olympedia
Károly Takács Biographical Profile and Results

Encyclopaedia Britannica
Károly Takács - Hungarian Shooter and Olympian

तथ्य-तपासणी टीप: ताकाक्स आणि साएंझ व्हॅलिएंटे यांच्यातील संवादात काही किरकोळ फरक आढळतात, परंतु ऑलिम्पिक नोंदी या संवादाला आणि त्यांच्या 580 च्या जागतिक विक्रमी गुणांना दुजोरा देतात. “आमचं मत” असलेल्या ओळी आमचं स्वतःचं विश्लेषण आहे. बाकी सर्व माहिती वरील स्रोतांमधून घेतली आहे.